

Etusivu>Kanteen nostaminen>Missä ja miten?>Minkä valtion lainsäädäntöä sovelletaan?

Minkä valtion lainsäädäntöä sovelletaan?

Tšekki

## 1 Voimassa olevien lainvalintasääntöjen lähteet

### 1.1 Kansalliset säännöt

Tšekissä lainvalintasäännöt sisältyvät pääosin lakiin N:o 91/2012 kansainvälisestä yksityisoikeudesta.

### 1.2 Voimassa olevat monenväliset sopimukset

#### 1.2.1 Lainvalintaan sovellettavia keskeisiä monenvälisiä kansainvälisiä sopimuksia:

##### 1.2.1.1 Sellaisenaan sovellettavat

Yleissopimus eräiden kansainvälistä ilmakuljetusta koskevien sääntöjen yhtenäistyttyämisestä, Varsova 1929

Yleissopimus tavarankansainvälisessä tiekuljetuksessa käytettävästä rahtisopimuksesta (CMR), 1956

Guadalajaran yleissopimus eräiden kansainvälistä ilmakuljetusta, jonka suorittaa toinen kuin sopimuksen tehnyt rahdinkuljettaja, koskevien sääntöjen yhtenäistämistä, 1961

Wienin yleissopimus korvausvastuusta ydinvahinkojen alalla, 1963

Haagin yleissopimus tieliikenneonnettomuuksissa sovellettavasta laista, 1971

Yleissopimus matkustajien ja matkatavaran kansainvälisessä tiekuljetuksessa käytettävästä sopimuksesta (CVR), 1973

Kansainvälisen tavarakaupan määräaikaista rajoittamista koskeva yleissopimus, 1974

YK:n yleissopimus tavarankuljetuksesta, 1978

YK:n yleissopimus kansainvälistä tavarankuuppaa koskevista sopimuksista, Wien 1980

Kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskeva yleissopimus (COTIF), 1980

Montrealin yleissopimus eräiden kansainvälistä ilmakuljetusta koskevien sääntöjen yhtenäistämistä, 1999

##### 1.2.2.2 Lainvalintasäännöt

Haagin yleissopimus toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa, 1996

Haagin yleissopimus aikuisten kansainvälisestä suojelusta, 2000

Haagin pöytäkirja elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista, 2007 (sopimuspuolena koko EU)

### 1.3 Pääasialliset voimassa olevat kahdenväliset sopimukset

#### 1.3.1 Lainvalintaan sovellettavia keskeisiä kahdenvälisiä kansainvälisiä sopimuksia:

Tšekkoslovakian tasavallan ja Albanian kansantasavallan sopimus oikeusavusta siviili-, perhe- ja rikosoikeudellisissa asioissa, 1959

Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan ja Jugoslavian sosialistisen liittotasavallan sopimus oikeussuhteiden määrittelystä siviili-, perhe- ja rikosasioissa, 1964 (koskee kaikkia entisen Jugoslavian seuraajavaltioita)

Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan ja Bulgarian kansantasavallan sopimus oikeusavusta ja oikeussuhteiden määrittelystä siviili-, perhe- ja rikosoikeudellisissa asioissa, 1976

Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan ja Mongolian kansantasavallan sopimus oikeusavun antamisesta ja oikeussuhteista siviili-, perhe- ja rikosoikeudellisissa asioissa, 1976

Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan ja Kuuban tasavallan sopimus keskinäisestä oikeusavusta siviili-, perhe- ja rikosoikeudellisissa asioissa, 1980

Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan ja Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton sopimus oikeusavusta ja oikeussuhteista siviili-, perhe- ja rikosoikeudellisissa asioissa, 1982 (koskee Venäjän federaatiota ja useita entisen Neuvostoliiton seuraajavaltioita)

Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan ja Vietnamin sosialistisen tasavallan sopimus oikeusavusta siviili- ja rikosoikeudellisissa asioissa, 1982

Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan ja Puolan kansantasavallan sopimus oikeusavusta ja oikeussuhteiden määrittelystä siviili-, perhe-, työ- ja rikosoikeudellisissa asioissa, 1987

Tšekkoslovakian sosialistisen tasavallan ja Unkarin kansantasavallan sopimus oikeusavusta ja oikeussuhteiden määrittelystä siviili-, perhe- ja rikosoikeudellisissa asioissa, 1989

Tšekin tasavallan ja Romanian sopimus oikeusavusta siviilioikeudellisissa asioissa, 1994

Tšekin tasavallan ja Ukrainan sopimus oikeusavusta siviilioikeudellisissa asioissa, 2001

Tšekin tasavallan ja Uzbekistanin tasavallan sopimus oikeusavusta ja oikeussuhteista siviili- ja rikosoikeudellisissa asioissa, 2002

## 2 Lainvalintasääntöjen soveltaminen

### 2.1 Tuomarin velvollisuus soveltaa lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan

Asiaa käsitellään kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 23 §:ssä.

Tuomioistuimien soveltaa vieraan valtion lakia omasta aloitteestaan *ex officio*. Sitä sovelletaan samalla tavoin kuin alueella, jolla se voimassa. Tällöin sovelletaan niitä sen säännöksiä, joita asian ratkaisemiseen sovellettaisiin alueella, jolla kyseinen laki on voimassa, riippumatta niiden systemaattisesta tai julkisoikeudellisesta luokittelusta ja edellyttäen, etteivät ne ole ristiriidassa asiassa sovellettavan Tšekin lainsäädännön kanssa.

Tuomioistuin määrittää viran puolesta vieraan valtion lain sovellettavan sisällön. Tuomioistuin tai viranomais, joka päättää kyseisellä lailla säädeltävissä asioissa, huolehtii kaikista tarvittavista toimenpiteistä tätä varten.

### 2.2 Renvoi

Asiaa käsitellään yleisesti kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 21 §:ssä.

Takaisin- ja edelleenviittaus hyväksytään lukuun ottamatta sopimus- ja työoikeudellisia suhteita. Jos osapuolet ovat valinneet sovellettavan lain, sen lainvalintasäännökset voidaan ottaa huomioon ainoastaan, jos se on tulosta osapuolten sopimasta järjestelystä.

### 2.3 Liittymän muuttuminen

Yleissääntönä on, että liittymäperuste arvioidaan silloin, kun tarkasteltavalla tosiseikalla on oikeudellista relevanssia. Sovellettavat lainvalintasäännöt voivat tietysti toimia ohjenuorana kulloisessakin tilanteessa – ks. esimerkiksi esineoikeutta koskevat säännöt kohdassa 3.8.

## 2.4 Poikkeukset normaaliin lainvalintasääntöjen soveltamiseen

Asiaa käsitellään yleisesti kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 24 §:ssä (ns. syrjäyttämislausekkeessa).

Lainsäädäntöä, jota kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain nojalla tulisi soveltaa, ei hyvin poikkeuksellisissa tapauksissa tarvitse soveltaa, jos tämä näyttäisi olevan kohtuutonta ja vastoin osapuolten välisten oikeussuhteiden järkevää ja oikeudenmukaista järjestelyä. Tämä edellyttää kuitenkin huolellista ja perusteellista arviointia kaikista asiaan liittyvistä seikoista ja erityisesti osapuolten perustelluista odotuksista mitä tulee vieraan valtion lain soveltamiseen. Näissä olosuhteissa sovelletaan lainsäädäntöä, jonka soveltaminen vastaa tällaista järjestelyä, kunhan tämä ei vaikuta muiden henkilöiden oikeuksiin.

## 2.5 Vieraan valtion lain sisällön selvittäminen

Asiaa käsitellään kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 23 §:ssä.

Tuomioistuin määrittää viran puolesta vieraan valtion lain sovellettavan sisällön. Tuomioistuin tai viranomainen, joka päättää kyseisellä lailla säädeltävissä asioissa, huolehtii kaikista tarvittavista toimenpiteistä tätä varten.

Jos tuomioistuin tai viranomainen, joka päättää kyseisellä lailla säädeltävissä asioissa, ei tunne vieraan valtion lain sisältöä, se voi pyytää myös oikeusministeriöltä lausuntoa sen selvittämiseksi.

Jos vieraan valtion lain sisältöä ei voida selvittää kohtuullisessa ajassa tai jos sen selvittäminen ei ole mahdollista, sovelletaan Tšekin lakia.

## 3 Lainvalintasäännöt

### 3.1 Sopimusvelvoitteet ja oikeustoimet

Sopimusvelvoitteita koskevat säännökset ovat kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 87 ja 89 §:ssä. Ne rajoittuvat sellaisiin sopimusperusteisiin velvoitteisiin tai niiden näkökohtiin, jotka eivät kuulu EU:n lainsäädännön tai kansainvälisten sopimusten soveltamisalaan, paitsi jos kyseinen lainsäädäntö tai kyseiset sopimukset mahdollistavat näiden säännösten soveltamisen. Säännökset ovat siis niihin nähden toissijaisia.

Sopimukseen sovelletaan sen valtion lakia, johon sopimus läheisimmin liittyy, paitsi jos osapuolet ovat valinneet sovellettavan lain. Lainvalinta on ilmaistava nimenomaisesti tai sen on käytävä kiistatta selväksi sopimuksen määräyksistä tai asian olosuhteista.

Vakuutus sopimukseen sovelletaan sen valtion lakia, jossa vakuutuksenottajalla on vakituinen asuinpaikka. Sopimuspuolet voivat valita vakuutus sopimukseen sovellettavan lain.

Rooma I -asetuksen soveltamisalaan kuuluvien vakuutus sopimusten tapauksessa laissa käytetään kyseisessä asetuksessa jäsenvaltioille 7 artiklan 3 kohdassa annettua mahdollisuutta, jonka mukaan sopimuspuolet voivat asetuksen sallimassa laajuudessa valita sovellettavan lain.

Yksipuolisista oikeustoimista syntyviin oikeussuhteisiin sovelletaan lain 90 §:n mukaisesti sen valtion lakia, jossa yksipuolisen oikeustoimen toteuttaneella on vakinainen asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka sinä ajankohtana, jona oikeustoimi toteutettiin, paitsi jos se on valinnut sovellettavaksi toisen lainsäädännön.

### 3.2 Sopimukseen perustumattomat velvoitteet

Kansainvälistä yksityisoikeutta koskevassa laissa säädetään sen 101 §:ssä erityisesti Rooma II -asetuksen soveltamisalaan liittyen lainvalinnasta ainoastaan sopimusten ulkoisille velvoitesuhteille, jotka johtuvat yksityisyyden ja moraalisten oikeuksien loukkaamisesta, mukaan lukien kunnianloukkaus. Tällaisiin velvoitteisiin sovelletaan sen valtion lakia, jossa rikkomus on tapahtunut. Rikkomuksen kohteena oleva osapuoli voi kuitenkin päättää soveltaa sen valtion lakia, a) jossa osapuolella on vakinainen asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka, b) jossa rikkomuksen tehneellä osapuolella on vakinainen asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka tai c) jossa rikkomus johti tulokseen, jos rikkomuksen tehnyt oli voinut ennakoida tämän.

Sopimukseen perustumaton vastuu on myös aineellisoikeudellisesti linjassa edellä mainittujen kuljetusalan kansainvälisten sopimusten kanssa, ks. kohta 1.2.1.

### 3.3 Henkilöoikeudellinen asema ja sen vaikutus henkilötietoihin (nimi, asuin- ja kotipaikka, oikeuskelpoisuus)

Asiaa käsitellään kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 29 §:ssä.

Jollei laissa toisin säädetä, oikeushenkilöllisyyden ja oikeustoimikelpoisuuden suhteen sovelletaan sen valtion lakia, jossa henkilöllä on vakituinen asuinpaikka. Jollei laissa toisin säädetä, riittää, että oikeustoimeen ryhtyvällä luonnollisella henkilöllä on siihen oikeustoimikelpoisuus siellä voimassa olevan lain mukaan, missä luonnollinen henkilö ryhtyy oikeustoimiin.

Luonnollisen henkilön nimen osalta sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen hän on. Kyseinen henkilö voi kuitenkin päättää soveltaa myös sen valtion lakia, jossa hänellä on vakituinen asuinpaikka. Jos henkilöllä on useampi kansalaisuus, noudatetaan kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 28 §:ää.

Luonnollisten henkilöiden henkilötietoihin sovelletaan myös useita oikeusavusta tehtyjä kahdenvälisiä sopimuksia, jotka sitovat Tšekkiä. Näiden sopimusten lainvalintasäännöt perustuvat yleensä kansalaisuuskriteeriin, ja niitä sovelletaan ensisijaisina suhteessa kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain säännöksiin.

### 3.4 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen, mukaan lukien adoptio

#### 3.4.1 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen

Vanhemmuuden vahvistamisesta ja kiistämisestä säädetään kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 54 §:ssä. Siihen sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen lapsi on syntyessään; jos lapsi on saanut syntyessään useamman kuin yhden kansalaisuuden, ratkaisu tehdään Tšekin lainsäädännön mukaisesti. Lapsen edun mukaisissa tapauksissa sovelletaan sen valtion lakia, jossa lapsen äidin vakinainen asuinpaikka oli hedelmöityshetkellä. Jos lapsen vakituinen asuinpaikka on Tšekissä, vanhemmuuden vahvistamiseen ja kiistämiseen sovelletaan Tšekin lakia, jos tämä on lapsen edun mukaista. Vanhemmuuden vahvistamiseksi riittää, että sovelletaan sen valtion lakia, jossa vanhemmuuden tunnustamista koskeva ilmoitus on tehty. Jos vieraassa valtiossa vanhemmuuden kiistämisestä sikäläisen lain mukaisesti käyty tuomioistuinmenettely tai tuomioistuimen ulkopuolinen menettely vahvistaa vanhemmuuden toiselle henkilölle, tämä riittää vanhemmuuden vahvistamiseksi kyseiselle henkilölle.

Vanhempien ja lasten suhteisiin elatusvelvoitteita koskevista asioista sovellettava laki määräytyy elatusasetuksen 15 artiklan mukaisesti, jossa viitataan Haagin pöytäkirjaan elatusvelvollisuuteen sovellettavasta laista (2007). Muissa vanhempien oikeuksia ja velvollisuuksia koskevista asioista ja lapsen henkilön tai omaisuuden suojelua koskevista toimenpiteistä sovellettava laki määräytyy toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa tehdyn Haagin yleissopimuksen (1996) mukaisesti.

#### 3.4.2 Adoptio

Asiaa käsitellään kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 61 ja 62 §:ssä.

Adoptiota varten täytettävä sen valtion lainsäädännön mukaiset ehdot, jonka kansalainen adoptiolapsi on, ja sen valtion lainsäädännön mukaiset ehdot, jonka kansalainen adoptiovanhempi on. Jos adoptiovanhemmilla on eri kansalaisuus, kummankin vanhemman kansalaisuuden mukaisesti määräytyvän lainsäädännön – ja lisäksi adoptiolapsen kotimaan lainsäädännön – ehtojen on täyttyvä. Jos näiden sääntöjen nojalla sovellettavaksi tulisi ulkomainen lainsäädäntö, joka ei salli adoptiota tai sallisi sen vain poikkeuksellisen hankalin edellytyksin, sovelletaan Tšekin lainsäädäntöä, jos adoptiovanhemmalla tai ainakin toisella adoptiovanhemmista tai adoptiolapsella on vakituinen asuinpaikka Tšekissä.

Adoption vaikutuksiin sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia kaikki osapuolet ovat adoptiohetkellä ja muutoin sen valtion lakia, jossa kaikilla osapuolilla on adoptiohetkellä vakituinen asuinpaikka ja muutoin sen valtion lakia, jonka kansalainen adoptiolapsi on.

Adoptiovanhemman ja adoptiolapsen välisiin suhteisiin sekä adoptiovanhempien välisiin suhteisiin vanhempien oikeuksia ja velvollisuuksia, huoltajuutta ja elatusta koskevista asioista sovelletaan soveltuvin osin lainsäädäntöä, joka määräytyy kohdassa 3.4.1 mainittujen vanhempi-lapsisuhteeseen sovellettavien kansainvälisten sopimusten mukaisesti.

### **3.5 Avioliitto, avoliitto, muu parisuhde, avioero, asumusero, elatusvelvollisuus**

#### **3.5.1 Avioliitto**

Asiaa käsitellään kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 48 ja 49 §:ssä.

Kelpoisuus solmia avioliitto ja sen voimassaoloa koskevat edellytykset määräytyvät sen valtion lain mukaan, jonka kansalainen kyseinen henkilö on.

Avioliiton solmimisen muoto määräytyy siellä voimassa olevan lain mukaan, missä avioliitto solmitaan.

Avioliiton solmimiseen Tšekin tasavallan edustustossa ulkomailla sovelletaan Tšekin lakia. Tšekin kansalainen ei voi solmia avioliittoa vieraan valtion edustustossa Tšekissä.

Puolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia he kumpikin ovat. Jos he ovat eri maiden kansalaisia, näihin suhteisiin sovelletaan sen valtion lakia, jossa kummallakin heistä on vakinainen asuinpaikka, ja muussa tapauksessa Tšekin lakia.

#### **3.5.2 Avoliitto ja muu parisuhde**

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 67 §:ssä säädetään sovellettavasta laista, kun kyseessä on rekisteröity parisuhde tai vastaava suhde ja sen vaikutukset, kelpoisuus solmia tällainen suhde, suhteen solmiminen ja purkaminen, mitätöinti ja pätemättömäksi julistaminen sekä kumppanien henkilökohtaiset ja varallisuussuhteet.

Kaikkiin näihin kysymyksiin sovelletaan sen valtion lakia, jossa rekisteröity parisuhde tai vastaava suhde solmitaan tai on solmittu.

Avoliitosta Tšekin lainsäädännössä ei ole lainvalintasääntöjä.

#### **3.5.3 Avio- ja asumusero**

Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 50 §:ssä säädetään avioeroon, avioliiton pätemättömäksi julistamiseen ja avioliiton voimassaolon todentamiseen sovellettavasta laista. Tšekki ei osallistu tiiviimpään yhteistyöhön avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla, eikä sitä näin ollen sido neuvoston asetus (EU) N:o 1259/2010.

Avioeroon sovelletaan sen valtion lakia, jota sovelletaan puolisoitten henkilökohtaisiin suhteisiin ajankohtana, jona asia pannaan vireille tuomioistuimessa.

(Puolisoiden henkilökohtaisiin suhteisiin sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalaisia he kumpikin ovat. Jos he ovat eri maiden kansalaisia, näihin suhteisiin sovelletaan sen valtion lakia, jossa kummallakin heistä on vakinainen asuinpaikka, ja muussa tapauksessa Tšekin lakia.) Jos tämän lainvalintasäännön nojalla sovellettavaksi tulisi ulkomainen lainsäädäntö, joka ei salli avioeroa tai sallisi sen vain poikkeuksellisen hankalin edellytyksin, sovelletaan Tšekin lainsäädäntöä, jos ainakin toinen puolisoista on Tšekin kansalainen tai jos ainakin toisella puolisoista on vakituinen asuinpaikka Tšekissä.

Avioliiton mitätöinnin yhteydessä tai sen toteamiseksi, onko avioliitto voimassa vai ei, kelpoisuus solmia avioliitto ja avioliiton solmimisen muoto arvioidaan sen lainsäädännön mukaisesti, jota niihin sovelletaan avioliiton solmimishetkellä.

Asumuserosta Tšekin lainsäädännössä ei ole lainvalintasääntöjä.

#### **3.5.4 Elatusvelvollisuus**

Puolisoiden ja entisten puolisoitten välisiin elatusvelvoitteisiin sovellettava laki määräytyy elatusasetuksen 15 artiklan mukaisesti, jossa viitataan Haagin pöytäkirjaan elatusvelvollisuuteen sovellettavasta laista (2007).

### **3.6 Avio-oikeuden alainen omaisuus**

Aviovarallisuuslainsäädännön alalla voimassa olevat lainvalintasäännöt, jotka sisältyvät nyt kansainvälisestä yksityisoikeudesta annettuun lakiin, korvaa 29.1.2019 lähtien 24 päivänä kesäkuuta 2016 annettu neuvoston asetus 2016/1103 tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta tuomioistuimen toimivallan, sovellettavan lain sekä päätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon alalla aviovarallisuussuhteita koskevista asioista. Asetusta sovelletaan 29.1.2019 jälkeen aloitettuihin oikeudenkäynteihin ja tehtyihin sopimuksiin.

Asiaa käsitellään kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 49 §:ssä. Puolisoiden aviovarallisuussuhteisiin sovelletaan sen valtion lakia, jossa kummallakin puolisoilla on vakituinen asuinpaikka, tai muutoin sen valtion lakia, jonka kansalaisia molemmat puoliset ovat, tai muussa tapauksessa Tšekin lakia.

Aviovarallisuus oikeuksia koskevat sopimussäännöt määräytyvät sen lain mukaan, jota puolisoitten aviovarallisuussuhteisiin sovellettiin järjestelyn tekohetkellä. Muutoin puoliset voivat sopia aviovarallisuus oikeuksiin sovellettavista sopimussäännöistä myös siten, että aviovarallisuussuhteisiin sovelletaan joko sen valtion lakia, jonka kansalainen toinen puolisoista on tai jossa toisella puolisoista on vakituinen asuinpaikka, tai sen valtion lakia, jossa kiinteä omaisuus sijaitsee, jos kyse on tästä kiinteästä omaisuudesta, tai Tšekin lakia. Sopimuksesta on laadittava notaarin vahvistama asiakirja tai vastaava asiakirja, jos sopimus tehdään ulkomailla.

### **3.7 Testamentit ja perinnöt**

17.8.2015 tai sen jälkeen kuolleen henkilön perimyksen sovellettava laki määräytyy perintöasioita koskevan asetuksen (EU) N:o 650/2012 mukaisesti.

Asiaa käsitellään kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 76 ja 77 §:ssä. Kyseisiä säännöksiä sovelletaan 16.8.2015 tai sitä ennen kuolleiden henkilöiden perimyksen (jollei sovellettava laki määräydy toisin jonkin kahdenvälisen sopimuksen perusteella).

Perintöoikeudellisiin suhteisiin sovelletaan kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain mukaisesti sen valtion lakia, jossa perittävällä oli kuollessaan vakinainen asuinpaikka. Jos perittävä oli Tšekin kansalainen ja vähintään yhden perillisen vakituinen asuinpaikka on Tšekissä, sovelletaan Tšekin lakia. Määritettäessä kelpoisuutta testamentin tekoon tai peruuttamiseen ja selvitetessä testamentin tekijän tahtoa ja tämän tahdon ilmaisua sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen perittävä on ilmaistessaan tämän tahtonsa tai jossa hänellä on tuolloin vakituinen asuinpaikka. Sovellettava laki määräytyy samalla tavoin määritettäessä kelpoisuutta tehdä ja peruuttaa muita kuolemanvaraisjärjestelyjä ja selvitetessä, mitkä muut järjestelyt kuoleman varalta voidaan hyväksyä.

Testamentti on muodoltaan pätevä, jos se täyttää sen valtion laissa säädetyt ehdot, a) jonka kansalainen perittävä oli tahdonilmaisunsa hetkellä tai kuolinhetkellä, b) jonka alueella testamentti tehtiin, c) jonka alueella perittävällä oli vakituinen asuinpaikka tahdonilmaisun hetkellä tai kuolinhetkellä, d) jonka lakia olisi sovellettava perintöoikeudellisiin suhteisiin tai jonka lakia olisi pitänyt soveltaa testamentin tekohetkellä tai e) jossa kiinteä omaisuus sijaitsee, jos kyse on tästä kiinteästä omaisuudesta. Näitä sääntöjä sovelletaan myös testamentin peruuttamiseen. Niitä sovelletaan *mutatis mutandis* myös perintösopimukseen ja muihin kuolemanvaraisjärjestelyihin, jolloin perittävän on katsottava tarkoittavan perintösopimuksen osapuolta. Tämä pätee myös perintösopimuksen ja muiden kuolemanvaraismääräysten kumoamiseen.

Perittävä voi määrätä testamentissa, että muutoin sovellettavan lain sijasta perintöoikeudellisiin suhteisiin sovelletaan sen valtion lakia, jossa perittävällä on vakituinen asuinpaikka testamentin tekohetkellä, kiinteä perintö mukaan luettuna, tai hän voi määrätä, että perintöoikeudellisiin suhteisiin, mukaan lukien kiinteä omaisuus, sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen hän on testamentin tekohetkellä. Perintösopimuksen sopimuspuolet voivat valita perintöoikeudellisiin suhteisiin sovellettavaksi laiksi jonkin näistä lainsäädännöistä, jolloin perittävän on oltava yksi perintösopimuksen osapuolista. Tämä koskee soveltuvin osin myös muita kuolemanvaraismääräyksiä.

Elatusasetuksessa säädetään, että sikäli kuin kyseisen asetuksen nojalla perimyksen sovellettavan lain mukaan jollekin kuolemanvarais määräyksen alaiselle omaisuudelle ei ole ketään perillistä tai testamentinsaajaa eikä kukaan luonnollinen henkilö ole lakimääräinen perillinen, tällä tavoin määritetyn lain soveltaminen ei sulje pois jonkin jäsenvaltion tai elimen, jonka kyseinen jäsenvaltio on sitä varten nimennyt, oikeutta ottaa haltuunsa oman lainsäädäntönsä mukaisesti alueellaan oleva jäämistöomaisuus edellyttäen, että velkojilla on oikeus periä saataviaan jäämistöomaisuudesta kokonaisuudessaan. Tšekin laissa tätä asiaa säännellään siviililain 1634 §:ssä. Sen mukaan tapauksessa, jossa perillistä ei ole edes lakimääräisen perintösaannon mukaan, perintö siirtyy valtiolle ja valtion katsotaan olevan laillinen perillinen. Valtiolla on muihin henkilöihin nähden sama asema kuin perillisellä, joka vastaanottaa perinnön siten, että pesän veloista vastataan perinnön määrään saakka. Kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 78 §:n mukaan perittävän Tšekin alueella oleva omaisuus ja oikeudet siirtyvät Tšekin valtiolle, jos perillisiä ei ole; asiasta päättävät Tšekin tuomioistuimet. Valtiota tai muuta alueellista yksikköä tai tällaisessa tapauksessa kyseeseen tulevaa instituutiota ei tällöin katsota perilliseksi, paitsi jos se on testamentissa nimetty perillinen.

### 3.8 Kiinteä omaisuus

Asiaa käsitellään kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 69–79 §:ssä.

Yleissääntönä on, että kiinteään omaisuuteen ja aineelliseen irtaimen omaisuuteen kohdistuvat esineoikeudet määräytyvät omaisuuden sijaintipaikan lain mukaan. Samoin kyseisen lain mukaan määräytyy, onko kyse kiinteästä vai irtaimesta omaisuudesta. Tietyissä tapauksissa ja tiettyjen esineoikeuteen liittyvien näkökohtien osalta laki sisältää kuitenkin erityisiä lainvalintasääntöjä. Nämä esitetään seuraavassa.

Vesi- ja ilma-aluksiin kohdistuvat esineoikeudet, jotka merkitään julkiseen rekisteriin, syntyvät ja raukeavat sen valtion lain mukaan, jossa rekisteriä pidetään. Aineelliseen irtaimen omaisuuteen kohdistuvat esineoikeudet syntyvät ja raukeavat sen paikan lain mukaan, jossa omaisuus oli silloin, kun kyseisen oikeuden syntymiseen tai raukeamiseen johtanut seikka tapahtui.

Sopimuksen perusteella siirrettyyn aineelliseen irtaimen omaisuuteen kohdistuva omistusoikeus syntyy ja raukeaa sen lain mukaan, jota sovelletaan omistusoikeuden syntymisen tai raukeamisen perustava olevaan sopimukseen.

Jos oikeudellinen menettely, jonka perusteella aineelliseen irtaimen omaisuuteen kohdistuvien esineoikeuksien on määrä syntyä ja raueta, toteutetaan tällaisen omaisuuden siirron alkamisen jälkeen siirron keston aikana, esineoikeudet syntyvät ja raukeavat sen paikan lain mukaan, josta omaisuus on lähetetty. Kuitenkin silloin, kun kyseiseen omaisuuteen kohdistuvat esineoikeudet syntyvät ja raukeavat luovuttamalla arvopaperi, joka on esitettävä omaisuuden luovuttamiseksi, sovelletaan sen paikan lakia, jossa arvopaperi on sen luovuttamishetkellä.

Säännöksiä kirjaamisesta julkisiin rekistereihin ja vastaavaan kirjanpitoon siinä paikassa, jossa kiinteä tai irtain omaisuus sijaitsee, sovelletaan myös silloin, kun oikeudellinen syy kirjatun oikeuden syntymiseen, raukeamiseen, rajoittamiseen tai siirtoon arvioidaan jonkin muun oikeusjärjestyksen mukaisesti.

Omistajaksi tulo oikeuden vanhentumisen kautta määritetään sen paikan lain mukaan, jossa omaisuus oli vanhentumisajan alussa. Omistajaksi tuleva voi kuitenkin vedota sen valtion lakiin, jonka alueella vanhentuminen tapahtui, jos sen ajan, jolloin omaisuus oli kyseisen valtion alueella, täyttyivät kaikki vanhentumiseen liittyvät ehdot kyseisen valtion lain mukaisesti.

### 3.9 Maksukyvyttömyys

Asiaa käsitellään kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 111 §:ssä. Maksukyvyttömyysasetuksen soveltamisalaan kuuluvia tapauksia lukuun ottamatta kyseisen asetuksen lainvalintasääntöjä sovelletaan soveltuvin osin.

Päivitetty viimeksi: 31/03/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.